

Betænkning afgivet af Miljø- og Planlægningsudvalget den 10. december 2004

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse

(Producentansvar for elektroniskrot m.v.)

[af miljøministeren (Connie Hedegaard)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. november 2004 og var til 1. behandling den 24. november 2004. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Miljø- og Planlægningsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 3 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og miljøministeren sendte den 7. oktober 2004 dette udkast til udvalget, jf. alm. del – bilag 6. Den 11. november 2004 sendte miljøministeren de indkomne høringssvar samt et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 16 spørgsmål til miljøministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret.

2. Udtalelse fra miljøministeren

Miljøministeren har sendt udvalget følgende udtalelse:

Med dette lovforslag foreslås indført producentansvar for elektroniskrot. Det medfører i praksis, at det fremover er producenter og importører, der får ansvar for at tage affald af elektriskrot tilbage, håndtere det miljømæssigt korrekt og afholde samtlige udgifter herved.

Der er imidlertid også i forslaget en hjemmel i § 9 m til, at miljøministeren kan fastsætte regler om, at forhandlere har pligt til for egen regning at tilbagetage og opbevare det elektriske og elektroniske udstyr, som køberen kasserer ved køb af tilsvarende nyt udstyr. Denne bestemmelse er indsat for at implementere elskrotdirektivets artikel 5, stk. 1, b, hvorefter forhandlere som udgangspunkt har en begrænset tilbagetagningspligt, som gælder i de situationer, hvor der samtidig købes nyt udstyr, som erstatter kassabelt udstyr af samme type, og idet forhandleren kun er forpligtet til at tage samme mængde eller antal af produkter tilbage, som der sælges. Denne bestemmelse i direktivet kan fraviges, såfremt det herved ikke bliver vanskeligere for forbrugeren at aflevere affaldet.

Kommunerne forventes fortsat at være hovedansvarlig for opgaven med indsamling af affald fra husholdninger, og under forhandlingerne af forslaget har de berørte organisationer lagt vægt på, at

husholdningerne fortsat skal kunne aflevere affald til kommunerne, fordi de anser det for hensigtsmæssigt at bevare den eksisterende, velfungerende infrastruktur på dette område.

Jeg er enig i dette synspunkt, og det er min opfattelse, at de nuværende kommunale indsamlingsordninger er tilstrækkeligt finmaskede til at sikre en effektiv indsamling af affaldet fra private husholdninger. Hertil kommer, at de kommunale indsamlingsordninger i dag suppleres af frivillige ordninger, hvor forhandlere tager kasseret udstyr tilbage ved køb af nyt udstyr. Som eksempel kan nævnes hårde hvidevarer. Jeg ser derfor ikke noget behov for at gennemføre regler om, at forhandlere skal forpligtes til at tage udtjent udstyr tilbage.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *flertal* i udvalget (udvalget med undtagelse af SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget er bekymrede for, at miljøministeren ikke tager den stigende import af elektronik over internettet alvorligt og opfordrer derfor ministeren til at få klarlagt problemet.

Problemet med de produkter, der kommer til landet uden om systemet, kan blive stort, hvis alle virksomheder kun tager den mængde retur, som de sælger. På den måde vil produkter, som ikke er med til at betale til systemet, udnytte ordningen.

Dansk Folkeparti ser det som en klar forbedring, at ministeren har tilkendegivet, at den danske ordning er tilstrækkelig, og at ministeren ikke ønsker at påtvinge virksomhederne en ny ordning, som vil betyde, at hver virksomhed skal oprette et skrotdepot for elektronik, men at dette lovforslag er tiltænkt en situation, hvor der kommer nye besværlige produkter på det danske marked.

Det Radikale Venstres medlem af udvalget finder det yderst hensigtsmæssigt, at producenterne af elektronik forpligtes til at tilbagetage kasserede apparater. Det er vigtigt, at der hurtigst muligt etableres de nødvendige procedurer, som sikrer, at producenterne rent faktisk påtager sig ansvaret til fordel for genbrug/genanvendelse og mindst muligt affald. Det bør overvejes at indføre en pantordning, således at forbrugerne får et beløb tilbage, når de afleverer den kasserede elektronik.

Enhedslistens medlem af udvalget er i udgangspunktet positiv over for tiltag, der giver øget fokus på generelt at få affaldet gjort mindre skadeligt. Derfor er tiltag, der kan føre til øget indsamling af elektronisk og elektrisk affald, positive. Danmark har i dag en række offentlige ordninger, hvoraf nogle er velfungerende, andre ikke, men der er ikke i ordningerne meget incitament til producenterne om at nedbringe mængden af farlige stoffer, gøre apparater og lignende mindre komplicerede at genanvende eller gøre dem mere holdbare. Implementering af dette EU-direktiv vil muligvis gøre det mere tydeligt for producenterne, hvordan deres produkter påvirker samfundet, når de ikke længere kan bruges, og dermed virke forebyggende. Det er imidlertid svært at læse ud af såvel direktiv som lovforslag, hvordan man forestiller sig, at de nye ordninger reelt kommer til at virke præventivt. Alt andet lige vil de fleste producenter have en grundlæggende interesse i at sælge så meget som muligt, hvilket er i modstrid med intentionerne om at begrænse mængderne af elektronik. Men som nævnt kan vi håbe på, at det ændrer produkternes karakter over mod det mindre farlige. Det er vigtigt for Enhedslisten, at de offentlige ordninger bevares, fordi det skal være nemt for borgerne at aflevere deres udtjente produkter. Enhedslistens bekymring går i høj grad på, om der er tilstrækkeligt effektive virkemidler til at sikre den bedst mulige behandling af affaldet, og om det er muligt at kontrollere, at det er de bedste løsninger, der bliver anvendt.

Enhedslisten har endvidere noteret sig, at ministeren har oplyst, at kommunerne som hidtil vil have ansvaret for at sikre en effektiv indsamling af elskrot. Problemet er ordene »som hidtil«, fordi den nuværende indsamling netop ikke er tilstrækkelig effektiv. Alt for meget havner i forbræn-

dingsanlæg, og Enhedslisten opfordrer derfor miljøministeren til i forlængelse af vedtagelsen af dette lovforslag at fremlægge forslag, der kan øge effektiviteten af indsamlingen i kommunerne.

Et *mindretal* i udvalget (SF) vil ved 3. behandling stemme hverken for eller imod lovforslaget.

Socialistisk Folkeparti bemærker, at der med gennemførelsen af direktivet i hele EU vil være tale om en markant forbedring af håndteringen af elektronikaffald i Europa. Men den konkrete gennemførelse i Danmark sikrer ikke, at mest muligt af især småelektronikaffaldet friholdes fra forbrændingsanlæg.

Det fremgår af miljøministerens besvarelse af spørgsmål 13, at producenten, der har omkostningerne til behandlingen af affaldet, ikke har ansvaret for at indsamle affaldet hos forbrugerne, og at det derfor er kommunernes ansvar at sikre en effektiv indsamling. Derved undgås en interessekonflikt, men når ministeren samtidig afviser at sikre, at kommunerne gennemfører en ensartet og effektiv indsamling som f.eks. den, vi kender fra papir og glas (besvarelsen af spørgsmål 16), vil det ikke alle steder være sikret, at borgerne får nem adgang til at bortskaffe deres småelektronikaffald, så det kan friholdes fra forbrændingsanlæggene. Kun de mest miljøansvarlige kommuner vil sikre en effektiv indsamling, mens småelektronikaffaldet fortsat vil blive brændt alle andre steder, når miljøministeren lader ansvaret sejle på denne måde.

SF mener, at der bør etableres husstandsindsamling eller etableres affaldsbeholdere til elektronisk småaffald ved siden af glas- og papirbeholdere på centrale steder. Elektronikaffald i forbrænding bidrager til dioxinforurening af luften og slagge og aske fra forbrændingen pga. affaldets indhold af bl.a. PVC, bromerede flammehæmmere og det store indhold af kobber, der virker som katalysator for dioxindannelsen. Foruden kobber vil der blive tabt store mængder af »eksotiske« metaller til slagge og asken. Metaller, som er indvundet ved minedrift i bl.a. tredje verdenslande med alvorlige miljøkonsekvenser til følge.

SF støtter gennemførelsen af direktivet i Danmark. SF kan imidlertid ikke stemme for regeringens lovforslag, da det ikke gør det nemt for folk at komme af med elektronisk småaffald på en forsvarlig måde.

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Erling Bonnesen (V) Helga Moos (V) Eyvind Vesselbo (V) fmd. Jens Vibjerg (V)
Jørn Dohrmann (DF) Freddie H. Madsen (DF) Helle Sjelle (KF)
Christian Wedell-Neergaard (KF) Mogens Nørgård Pedersen (KD) nfmd. Inger Bierbaum (S)
Margot Torp (S) Pernille Blach Hansen (S) Jacob Buksti (S) Torben Hansen (S)
Jørn Jespersen (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Keld Albrechtsen (EL)

Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	54 *	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristendemokraterne (KD)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurin (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	3

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Oversigt over bilag vedrørende L 100**Bilagsnr. Titel**

- 1 Høringssvar og høringsnotat, fra miljøministeren
- 2 Konsulentrapport »Evaluering af model for implementering af WEEE-direktivet«, fra miljøministeren
- 3 Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslag
- 4 1. udkast til betænkning
- 5 Bidrag til betænkning, fra miljøministeren
- 6 2. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 100**Spm.nr. Titel**

- 1 Spm. om, hvorfor der ikke er symmetri mellem historisk privat affald og historisk erhvervsaffald, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 2 Spm., om det kan opfattes som ekspropriation, hvis en producent pålægges meget store bidrag, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 3 Spm., om ministeren vil tage de nødvendige skridt til, at der i lovforslaget eller i en senere bekendtgørelse indføres en bestemmelse om, at ordningen tages op til evaluering efter 5 år, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 4 Spm. om, at ministeren bedes gøre rede for statens tilsynsrolle med producenterne, herunder i særlig grad statens mulige sanktionsmuligheder i forbindelse med en eventuel overtrædelse af loven, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 5 Spm. om, at ministeren bedes præcisere kompetencefordelingen myndighederne imellem samt mellem kommunen og det private, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 6 Spm. om, at ministeren bedes redegøre for, hvordan handlen over internettet forventes at spille sammen med loven, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 7 Spm. om, at ministeren bedes redegøre for, om der i lovforslaget eller i bekendtgørelser vil fremgå krav om geografisk dækning til producenterne, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 8 Spm., om ministeren kan bekræfte, at alle elektroniske produkter er omfattet af loven, uanset størrelse, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 9 Spm., om ordningen vil omfatte dele til elektronik, f.eks. kabelrester, ledningsstumper, pærer, batterier m.v., til miljøministeren, og mini-

sterens svar herpå

- 10 Spm. om, at ministeren bedes udarbejde et notat, der belyser sammensætningen og den forventede fremtidige sammensætning af elektronikmarkedet og elektronikaffaldet, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 11 Spm. om, hvilke målsætninger der eksisterer i dag for indsamling af elektronikskrot, og hvilke der planlægges, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 12 Spm., om ministeren kan give tilsagn om, at der vil blive fastsat målsætninger for de enkelte fraktioner (produkttyper) af elektronikaffald, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 13 Spm. om, hvilken tilskyndelse der vil være til at indsamle elektronikskrot, når det billigste for producenten er, at forbrugeren smider elektronikskrot i skraldespanden, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 14 Spm., om ministeren kan give tilsagn om, at alle elektroniske produkter uden undtagelse vil blive mærket på selve produktet og ikke kun på emballagen, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 15 Spm. om, hvordan ministeren vil sikre, at der etableres et system, som gør det let for forbrugerne at skaffe sig af med produktet på den korrekte måde, til miljøministeren, og ministerens svar herpå
- 16 Spm., om ministeren kan give tilsagn om, at der vil blive opstillet indsamlingsbeholdere for elektronik ved de allerede eksisterende indsamlingssteder for papir og glas, til miljøministeren, og ministerens svar herpå